

GRÄNSÄLVSKOMMISSIONENS YTTRANDE GÄLLANDE FÖRSLAG TILL TORNEÄLVENS RISKHANTERINGSPLAN FÖR ÖVERSVÄMNINGAR

Enligt gränsälvöverenskommelsen mellan Finland och Sverige (2009/10:212) (artikel 2) är syftet med överenskommelsen samordna de program, planer och åtgärder i avrinningsdistriktet som behövs för att uppnå de mål som bestäms för vattnets kvalitet och vattnets hållbara nyttjande, med iakttagande av de internationella åtaganden och den gemenskapsrätt som parterna är bundna av. Förebyggandet av översvämnings och miljöolyckor ingår i samma artikel. Enligt artikel 4 i överenskommelsen ska parternas myndigheter samverka sinsemellan och ha som målsättning att upprätta gemensamma program och planer för att uppfylla överenskommelsens syfte enligt artikel 2 punkt 1. Dessutom ska gränsälvskommisionen enligt artikel 10 antingen tillstyrka eller avstyrka förslag till program och planer för avrinningsdistriktet.

Den ansvariga myndigheten vid översvämningsriskhanteringsplanering på finsk sida är Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral i Rovaniemi (NTM-centralen). På svensk sida är det Myndigheten för samhällskydd och beredskap (MSB) som samarbetar med Länsstyrelsen i Norrbotten. Både Torneå och Haparanda befinner sig i områden med betydande översvämningsrisk, vilket innebär att ett gränsöverskridande samarbete är nödvändigt. Samrådet i Sverige gällande Haparandas översvämningsriskhanteringsplan har försenats, vilket försvårar samordnandet av programmen. Torneälvns plan har funnits tillgänglig på finska samt en sammanfattning på svenska och nordsamiska.

Lapplands NTM-central, Länsstyrelsen i Norrbotten, MSB, Lapplands räddningstjänst, Haparanda kommun, Torneå stad och finsk-svenska gränsälvskommisionen har hållit gemensamma möten för informering och samordning. Informationsbyte har skett mellan handläggare i Sverige och Finland och gränsälvskommisionen vid beredning av planerna. Samarbetet med finska och svenska regionala myndigheter har fungerat bra.

Samordning av planer och program inom avrinningsområdet samt förebyggande av översvämnings- och miljöolyckor är några av de centrala syftena i gränsälvöverenskommelsen från 2010. Kommissionen kan konstatera att varken beskrivning av gränsälvöverenskommelsen mellan Finland och Sverige eller dess betydelse i samordning av översvämningsriskhanteringsplaner finns med i riskhanteringsplanen för Torneälven. Gränsälvskommisionen vill betona vikten av att myndigheterna i olika nivåer, lokalt och regionalt möjliggör förverkligandet av överenskommelsen mellan Finland och Sverige genom samarbete och samordning i översvämningsriskplanering samt förverkligande av planerade åtgärder.

Det finns anledning att i samarbete se över nödvändig övervakning för att säkerställa Haparanda avloppsreningsverks funktionalitet i översvämningsituationer. Reningsverket i Haparanda behandlar avloppsvatten både från Haparanda och Torneå. Gränsälvskommisionen lyfter att särskild uppmärksamhet bör även fästas vid avloppsvatten som bräddas innan avloppsreningsverket och släpps ut orenat till Torneälvns mynning. Mängderna bräddat, orenat avloppsvatten är större under de perioder då flödet i älven är stort, såsom under vårfloden.

Finsk-svenska gränsälvskommisionen tillstyrker med dessa anmärkningar förslaget till plan för hantering av översvämningrisker i Torne älvs - Muonio älvs vattenområde.

Johan Antti
ordförande

Timo Jokelainen
viceordförande

Simja Lempinen
sihteeri

FÖR KÄNNEDOM:
Länsstyrelsen i Norrbotten
Haparanda kommun
Torneå kommun